EŻAMIJIET ANNWALI TA' L-ISKOLA SEKONDARJA 2005

Taqsima ta' l-Assessjar Edukattiv – Diviżjoni ta' l-Edukazzjoni

IR-RABA' SENA	STUDJI SOĊJALI	ĦIN: SIEGĦA U NOFS

Isem: ______________________________ Klassi: ______________

A. Imla bil-kliem mil-lista.

bidla soċjali	politika	individwi	konflitt	relazzjonijiet
ugwaljanza	xogħol domestiku	ekonomija	separazzjoni	kultura

1. Fiż-żminijiet tal-lum il-mara jista' jkollha iżjed minn rwol wieħed u mhux biss li tagħmel______________________.
2. Il-______________________hija programm ta' tmexxija li joffri partit politiku meta joħroġ għall-elezzjoni.
3. Il-Mass Media ġabet ______________________kbira fis-soċjeta' Maltija, kif ukoll madwar id-dinja.
4. Is-setturi li fuqhom hija mibnija l-______________________li tipprovdi għall-għixien tagħna lkoll, huma tlieta.
5. Issa wasalna fi żmien meta hemm bżonn ______________________ta' l-iskart bejn ħġieġ, karti, fdal domestiku u plastik.
6. Ilkoll inħossu l-bżonn li nibnu ______________________ma' dawk ta' madwarna.
7. Hija ħaġa normali li kultant jinqala' xi ______________________fis-soċjeta' imma din hi ħaġa normali għax ma jistax ikun li naqblu f'kollox.
8. Għalkemm aħna lkoll ______________________, jiġifieri bi ħsibijiet, idejat u rieda personali, xorta nħossu l-bżonn li ngħinu lil xulxin.
9. Għalkemm fattur importanti fil-______________________ tagħna l-Maltin hija r-Reliġjon Nisranija, mhux dejjem nuru rispett li jixraq fiċ-ċelebrazzjonijiet tal-festi tagħna.
10. L-______________________ bejn is-sessi ma tfissirx li jsiru l-istess, iżda li jkollhom opportunitajiet indaqs.

(1x10=10 marki)

B. Qabbel flimkien billi tagħmel numru fil-kaxxa. (2x5=10 marki)

1.	bidla soċjali		relazzjonijiet bejn il-bnedmin fil-familja u fuq ix-xogħol
2.	konflitt soċjali		kif jitmexxa l-qasam soċjali (xogħol, pensjonijiet, bini ta' djar)
3.	ambjent soċjali		mogħtija mis-soċjeta' bħala għajnuna (eż. 'allowance')
4.	servizz soċjali		programm ta' ħidma politika dwar kif jitmexxa l-pajjiż
5.	politika soċjali		nuqqas ta' ftehim bejn gruppi fis-soċjeta'

Ċ. <u>Aqra din is-silta u ikteb sentenza bil-kliem li għandhom sing taħthom biex tfissirhom:</u>

Waħda mill-akbar problemi f'pajjiżna hija **<u>s-separazzjoni ta' l-iskart</u>**. Dan għaliex lkoll nifhmu li **<u>t-tniġġis</u>** huwa ħażin. Għalhekk hemm bżonn ta' **<u>riċiklaġġ</u>** u li nnaqqsu mill-ħela. Waqt li hemm prodotti li huma degradabbli, hemm oħrajn li mhumiex u li minnhom jista' joħroġ materjal **<u>tossiku</u>**. Irridu noqogħdu attenti li ma neqirdux **<u>il-flora u fauna</u>** ta' pajjiżna.

1. ____
2. ____
3. ____
4. ____
5. ____

(2x5=10 marki)

D. <u>Aqra u wieġeb.</u>

Bħala ħlejqiet soċjali aħna interdipendenti għax inħossu l-bżonn li nibnu relazzjonijiet ma' dawk ta' madwarna. Hemm żewġ tipi ta' relazzjonijiet. Hemm **<u>relazzjonijiet emozzjonali</u>** li għandhom valur emottiv għax il-bniedem iħoss: bħall-imħabba, ħbiberija u rispett. Imbagħad hemm **<u>relazzjonijiet funzjonali</u>**, għax jaqdu funzjoni bħal meta titla' fuq tal-linja u tħallas, jew tmur tixtri għand tal-ħanut. Kull darba qed nikkomunikaw ma' l-oħrajn. U hawn jidħlu l-valuri, dawk ir-regoli ta' kif inġibu ruħna fis-soċjeta'. Qegħdin nuru rispett, ngħinu u nobdu l-liġijiet? Dawn il-valuri tgħallimnihom mill-familja permezz tas-soċjalizzazzjoni primarja; imbagħad saħħaħnihom permezz tas-soċjalizzazzjoni sekondarja, tagħlim li nieħdu mingħand l-oħrajn l-aktar mill-iskola.

1. Għaliex aħna l-bnedmin nissejħu individwi soċjali?

____

____ (2)

2. Xi bżonn inħossu meta ngħixu f'soċjeta'?

____

____ (2)

3. X'jiġifieri 'nibnu relazzjonijiet'?

____

____ (2)

4. Spjega liema huma ż-żewġ tipi ta' relazzjonijiet.

____

____

____

____ (4)

5. Semmi **tliet** eżempji ta' valuri soċjali li hemm bżonn li jkollna bejnietna.

____

____

____ (6)

6. X'differenza hemm bejn soċjalizzazzjoni primarja u dik sekondarja.

____

____

____ (4)

Total 20 marka

E. L-ambjent kulturali huwa mibni fuq erba' fatturi ewlenin. Dawn huma l-lingwa, drawwiet, teknoloġija u valuri.

1. Semmi żewġ lingwi minn fejn ħadna xi kliem bil-Malti.

_______________________ _______________________

2. Semmi żewġ drawwiet li ħadna mingħand missirijietna.

_______________________ _______________________

3. Semmi żewġ mezzi ta' teknoloġija li nużaw ta' kuljum.

_______________________ _______________________

4. Semmi żewġ valuri li permezz tagħhom ngħixu flimkien fl-ordni.

_______________________ _______________________

5. Semmi żewġ gruppi soċjali li inti tagħmel parti minnhom.

_______________________ _______________________

(2x5=10 marki)

F. a. L-ogħla liġi ta' pajjiżna hija l-kostituzzjoni li fiha hemm imniżżlin id-drittijiet tagħna l-Maltin u kif għandu jitmexxa pajjiżna. Għalhekk hemm bżonn ta' mexxejja f'kull qasam tal-ħajja. Min u x'responsabbilta' għandu/ha min imexxi?

1. fil-familja: ____

____

2. fl-iskola: ____

____

3. fil-gvern: ____

____

4. fil-belt jew raħal: ____

____

5. fil-knisja: ____

____

(1x5=5 marki)

b. Semmi żewġ drittijiet li tagħtina l-kostituzzjoni ta' Malta u d-dmirijiet li huma marbutin magħhom.

DRITT	**DMIR**
a. _______________________	_______________________
b _______________________	_______________________

(5 marki)

Ġ. Fuq il-mezzi tax-xandir ta' sikwit nisimgħu dwar ġrajjiet li jġibu fina xi ħsibijiet u emozzjonijiet għal dak li qed naraw. Ħares lejn dawn iż-żewġ stampi u ikteb madwar 30 kelma biex tfisser l-messaġġ li jagħtu.

(2x5=10 marki)

G. Ikteb madwar 100 kelma fuq WIEĦED minn dawn.

1. Ilkoll kemm aħna ngħixu u nagħmluha ma' gruppi ta' nies li jinfluwenzawna. Semmi **tnejn** minnhom u għid kif jinfluwenzawk f'ħajtek.

2. Pajjiżna jonfoq ħafna flus fuq l-edukazzjoni għax jara l-valur tagħha. Spjega kif l-edukazzjoni tgħinek matul il-ħajja.

3. il-parteċipazzjoni fil-ħajja tas-soċjeta' hija dritt taċ-ċittadin. Iddiskuti.

4. Permezz tas-sistema demokratika lkoll nieħdu sehem fit-tmexxija ta' pajjiżna. Kif isir dan?

5. Kif inbidlet is-soċjeta' Maltija? Semmi żewġ bidliet fid-dinja li ħallew l-influwenza tagħhom fuq Malta u fissirhom.

6. Iddeskrivi xi proġett jew ħarġa kulturali li għamilt ma' sħabek fl-iskola.

(20 marka)